

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 33. Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 17 Augusti 1856. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. X årgången

Marskalk Leopold O'Donnell.

Marskalk Leopold O'Donnell.

Den nye spanske Dictatorn Leopold O'Donnell tillhör en Irländsk familj, som sedan flera generationer varit bosatt i Spanien. Han är en man af 45 års ålder. Hans lysande lefnadsbana öppnades för honom af Espartero, som 1836 utnämnde honom till sin stabschef. Följande året slog han Carlist-generalen Cabrera vid byn Lucena, en bragd, hvarför regeringen utnämnde honom till greve af Lucena. Tillhörande Moderados parti, var han 1841 invecklad i deras sammansvärning emot Esparteros regentskap, och måste flykta till utlandet, hvarifrån han först efter segerhertogens störtande 1843 kunde återvända. Sedan den tiden lefde han öfverhopad med ära och värdigheter af det conservativa och hofpartiet, som förskaffade honom general-kaptens befattningen på Cuba under 4 års tid. Sedan han här, derigenom att han gynnade slafhandeln, hade förvärfvat sig en stor förmögenhet, återvände han till Madrid, hvarest han tillfölje af sin militära rang blef senator. Narvaez, som han hatade och som icke eller var honom väl bevågen, stod då i spetsen för styrelsen. Mot honom vågade då endast några få progressister att uppträda. O'Donnell gjorde min af att vilja ansluta sig till dem, men bragtes till tystnad, genom den indräktiga beställningen af general-directör öfver infanteriet. På denna plats kunde han bäst verka för sina äregiriga planer, i det han organiserade arméen efter sin vilja. Narvaez märkte det misstag han begått och afsatte honom. Derefter slöt sig O'Donnell öppet till motståndspartiet, i hvars understödjan- de han utmärkte sig isynnerhet under Bravo Murellos och Sartorii ministér, som i följe deraf afsatte honom ifrån alla hans värdigheter och

landsförviste honom. Han förblef dock hemligen kvar i Madrid och började den 28 Juni 1854 det uppror, som otvifvelaktigt skulle hafva misslyckats, om ej O'Donnell hade beslutat sig till att utfärda ett högst liberalt program och om ej Espartero hade understött honom.

Detta program blef honom af nöden aftvingadt. Han höll sig vid det blott sålänge som han behöfde progressisternas stöd. Såsnart han blef säker om truppernas och hovets sinnesstämning, bortkastade han masken, som äfven synes hafva misslett ministerpresidenten, och nu har han uppnått sitt mål att i spetsen för ärenderna kunna dictera sin viljas lag för spanjorerna.

Skogarnes bestämmeelse och värde för människans välfärd.

Till den infödde amerikanarens besynnerligheter och ingalunda älskvärda egenheter hörer hans påfallande och afgjorda vedervilja mot naturens skönheter och synnerligen mot hans fosterlands urskogar, en vurm, hvaraf europeerna mera sällan lida, emedan de äro mera böjda för det romantiska, under det att fullblods-amerikanaren är vida nyktrare och mera spekulativ, och uppskattar allt hvad som finnes i naturen, blott efter den nytta, det bringar honom. Till och med en medmänniskas värde uppskattar han blott efter den summa af Dollars, denne eger, sak samma på hvilket sätt förmögenheten blifvit förvärfvad. Yankeen finner således icke någon poesi i sina skogars prakt eller trädens saftiga grönska. Hans hjerta är för kallt, hans blick för kylig och hans hela verldsåskådning för beräknande för att han skulle åt romantiken inrymma en förtrolig liten plats. Uppodladt land från den ena hafstranden till den andra! det är hans idéal, om han öfverhufvud kan höja sig till något idéal. Detta är den ofantliga kontrasten emellan rödskinnen, för hvilka skogarna icke äro annat än jagtfält, och de hvita, för hvilka de icke äro annat än hinder för åkerfält och jernbanor. Midt häremellan ligger sanningen. Detta skola äfven Anglo-amerikanerna komma att inse, men sannolikt först då, när det är för sent, när eld och yxa ha fullbordat sitt förstöringsverk och den uttorkande skarpa nor-

danvinden ohejdad får rasa ända från polarländernas isslätter till Mexikanska hafsvikevs böljor. Irländare och Tyskar gå den amerikanska "squattern" tappert tillhanda i förödelsens verk. Men må de göra, hvad deras kall ålägger dem i ett land, hvarest ännu så ofantliga ödemarker äro att eröfra för kulturen. Der är denna öfverdrift på sätt och vis att ursäktas; men hos oss i gamla världen, i det gamla Asien, i det åldrande Europa, offerar det trädhuggande raseriet åt afguden för ögonblickets vinning; men modern natur låter ej ostraffad leka med sig. Erfarenheten lærer, att striden med fördomar, som lofva fördelar, är svår att bestå; emellertid skulle det glädja oss, om vi kunna rädda några träd från den redan höjda yxans hugg.

Klagan öfver de skadliga följderna af skogarnes utrotning är icke ny. Redan för flera år sedan höjde Alexander von Humboldt sin mäktiga stämma mot detta hårdnackade förakt för vetenskap och erfarenhet. Genom trädens fällande på bergsslutningar och bergstoppar framkallas nemligen för de kommande slägter trenne stora hemsökelser: brist på bränsle, brist på vatten och minskning af jordens fruktbarhet genom årstidernas oregelmissiga uppträdande.

Genom bladens utdunstning utbreder en betydlig massa fuktighet genom atmosfären, hvilken, bortburen af vindarne, vattnar och befruktar stora landsträckor; skogarne förse tillika marken, hvarpå de stå, med ett skyddande täcke och fördröja väsentligen bortdunstningen af det såsom regn nedfallande vattnet; härigenom uppkomma källor, floderna erhålla rikligt vatten, så att invånarne på slättlandet alltid med förtröstan blicka upp till de aflägsna bergen såsom vattningsmedel för deras kornfält. Så talar under Humboldts ledning vetenskapen, och omfattande iakttagelser under senare åren hafva gifvit lysande bevis härpå från alla delar af jordklotet. "Britiska Sällskapet" meddeladä i sin Ipswicher-församling en berättelse häröfver. De häruti sammanställde facta bekräfta icke blott fullkomligt Humboldts teori, utan äro tillika egnade att öfvertyga äfven den ifrigaste skogförderfvare om hans speculationers brottslighet mot samtid och efterverld. Man har anfört exempel från sydameri-

kanska tropikländerna äfvensom från Capverds-öarne, hvarest skogförödelse och klimatförändring följde hvarandra i spåren. I synnerhet är Madeira lärorikt i detta afseende. Denna ö, som då den upptäcktes prunkade med träd, eger nu ojemförligt mindre fuktighet än förr; dess största flod, Socorridos, som en gång var nog djup för att på densamma flotta byggnadsvirke till hafvet, har nu hopkrymt till en oansenlig liten bäck, som blott då och då hämnar sig med en förfärlig öfversvämning. — Trädens bladkronor gynna till den grad daggens nedfallande, att den derunder befintliga marken blir fuktig. Sålunda blifva träden kondensatorer mellan atmosfären och jorden. Träden på ön Ferro äro nästan alltid inhöljda i skyar, som så verksamt aflemna sin fuktighet, att en beständig ström nedflyter från stammen. Samma företeelse visar sig på Krydd-öarne, hvarest Holländarnes grymma skogsförhärjningar ännu alltid äro känbara, i det de, för att höja värdet af sitt monopol, fällde nästan alla kryddbärande träd.

Ungefär vid midten af 17:de århundradet inträngde Chineserna först i Tatariet och Mongolernas land, vid hvilken tid dessa länder ännu föredede en vild-romantisk storhet, emedan bergen voro beväxte med de praktfullaste skogar. Men från denna invandring visade sig anblicken af dessa länder helt annorlunda; ty alla träd utrotades småningom och skogarne försvunno från berg och höjder, de yppiga fälten beröfvades genom svedjande sina vexter, emedan nybyggarne blott arbetade på markens uppodling. Detta slags förödelse bar sedermera sina sorgliga följder. Det inställde sig en utomordentlig oregelmissighet i årstiderna, hvarigenom hela landet blef lidande; småningom inträdde torkande vindar, som förökades med hvarje år och gifvo landet till pris åt missvext och hungersnöd.

Utom inverkan på klimatet skyddade äfven skogen marken från att bortsköljas från bergsslutningarna. Vi hänvisa till Syrien, Mindre Asien och Grekland: källor, som fordom funnos der, fruktbara fält, som en gång prälade der, äro försvunne, sedan skogarne öfverallt blifvit förstörde och sedan trädens skyddande magt försvunnit.

Att i Schweiz likasom i franska al-

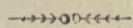
perna bäckar, som förr voro fyllda med vatten, uttorkade mer och mer med bergens blottande, och att de med skogarnes återställande ånyo återfingo deras forna vattenmängd, äro erfarenheter, som man gjort både i Schweiz och Frankrike. Franska alperna predika år för år genom störtfloder den läran, att der, hvarest atmosfären icke på ett naturligt och välsignelserikt sätt kan afbörda sig sin vattenmängd, utgjuter den sig i förhärjande öfversvämningar. Alexander v. Humboldt förklarar denna företeelse sålunda: "De flodbäddar, som under en del af året förblifva torra, förvandla sig till skogsströmmar, när det faller regn på höjderna. Gräsmarken och mossan försvinna med småträden från bergshällarne, och det i regn nedfallande vattnet hämmas ej mera i sitt lopp. I stället för att långsamt öka flodernas vattenmassa genom att småningom insuga sig i jorden, störtar det under starka regnskurar utöfver fjällvägarne, förer den upplösta jorden med sig ned på slätterna och bildar dessa plötsliga öfversvämningar, som föröda landet."

Detta bevis är så klart, att enhver förstår det. En jordegare drager fördel af en bergsslutnings upprödjande, och många tusenden inne i landet få dyrt plikta för denne enes industri. De tilltagande öfversvämningarne äro en allmän klagan, och de skola upprepas ända till den tilltagande bildningen lägger sig uti den falska civilisationens handverk.

På ön St. Helena — för att ännu anföra några verkligt slående exempel — har mängden af träd genom planteringar årligen förökats i Longwood sedan Napoleons fångenskap, och de härjande öfversvämningarna, som annars nästan följde med hvarje storm, hafva allt mer och mer aftagit och ha sedan 1840 helt och hållet upphört. På ön Ascension började en källa, som i anseende till de många fällda trädsn var alldeles uttorkad, åter att gifva vatten, då berget, hvarest den hade sitt ursprung, ånyo blifvit försedt med skog. Men ännu mera slående äro de bevis, som britiska sällskapet i Indien meddelar. Medelhöjden af det regn som årligen faller längs Ostindiens kuster utgör ungefär 87 tum, i det inre deremot på skogbeväxta höjder, vid pass 2 till 4000 fot öfver hafvet, 200 tum; men på trädlösa högslätter blott 10 till 35 tum. Om-

vexlingen i den atmosferiska nederbörden följer här icke småningom, utan alltid plötsligt enligt regeln: ju mindre skog, desto mindre regn.

Dessa fakta voro i Indien så slående, att de engelska myndigheterna ha längesedan börjat att taga sina mått och steg mot skogshärjningar och låtit anlägga trädplanteringar, såsom långsät Dschumna-kanalen. Man utfäster premier för anläggning af omfångsrika mandel- och andra värdefulla trädplanteringar och har sålunda framkallat en förändring som skall hafva de helsosammaste följder. Föröfrigt befallde redan Akhbar Khan genom en ferman, att alla slags träd skulle planteras på begge sidor om kanalen nedåt Histar, såväl för skuggans som blommornas skull, "på det att landet måtte blifva ett paradys och att sällsynta träds välsmakande frukter måtte blifva hvar och ens mun till del."

Rödskinnnet.

(Forts. o. slut fr. No 32.)

Derefter sökte hon åter sitt läger och väntade sömlös på morgonen. "Jag har betalt ett högt pris för dig, Meratoo", hvissade hon, då den gyllene solen steg upp öfver cederträden; "jag har öfrat mig själf. Nästa morgon skall du vara försvunnen för mina blickar, liksom sommarens korn efter skörden, och intet minne af mig skall kvarblifva i din själ!"

Ännu innan den blå bergskedjan kastade sina skuggor öfver prairierna, hade Kareeka och hans brud lemnat ceder-skogen. Med de hvita människans guld hade han betalt hög lösen för Meratoos lif och vandrade nu åt östern, dit midnattens stämman befallt honom, för att uppsöka ett hem för Aynlah.

År förflöto, — då kom en ensam kvinna med ett litet barn vid handen till de röda människans wigwam. Hon frågade efter höfdingen med örnögat och Cora, hans hustru; och hon erfor, att begge voro gångne till sina fäder. Då darrade hon som ett asplöf och frågade med halfqväfd röst, om Meratoo, "den stormande sjöns beherrskare," ännu bodde bland dem. Man svarade henne jakande och hon infördes i hans tält. Högst obetydligt hade de fredliga åren förändrat henne, och då hennes milda öga hvilade på honom, log

hon, och alla kvinnorna ropade enstämigt: "Det är Aynlah, den sköna!"

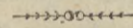
"Ja, jag är Aynlah, men icke mera den sköna," svarade den ensamma kvinnan; "och här, I mödrar, är mitt barn! Min make gick till sina fäder i stormens månad, och jag har nu kommit, o Meratoo, för att nedlägga min son vid dina fötter — och att dö. Du skall säkert blifva honom en fader, ty jag uppoffrade mitt lif för dig."

Och nu berättade Aynlah, huru hon om midnatten stigit upp och ställt sig i sin längesedan afidna systems drägt vid Kareekas läger, lofvat att gifva sig med honom, om han ville lösköpa Meratoo från lägornas grymma död.

"O Aynlah! för mig alltid den sköna," utbröt Meratoo, "kom till mitt hjerta! Stig in i min wigwam, som ännu ingen kvinnas fot beträdd, och jag skall värda dig högre, än någon kvinna nånsin blifvit."

Men hon svarade: "Nej, — den sårade hjortkalfven har blott återvänt till sina ungdomsvänner för att dö. Pilen sitter redan i mitt hjerta, — och det är för sent för dig att bota såret. Min systems röst kallar mig från andra sidan grafven!"

Och Aynlah, numera icke den sköna, lade sitt hufvud på Meratoos bröst, — och snart var hennes smärta botad för alltid.

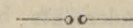

Bönen.

En gång, när i fromma, glada samtal, vid sitt middagsbord, den gamle Luther satt som vanligt bland förtrogna vänner, talte en af dessa så med klagan: "Svär och ond att lefva i är världen, full af vansklig id och jordisk omsorg; intet under därför, att så mången sökt i klostrets lugn en saknad stillhet. Äfven mig de plåga, dessa oljud af en outröttlig veridslig sträfvan. I mitt granskap bultas, smids och hamras oupphörligt hela dagen genom, och, hur tidigt än jag vaknar, störa dån och hammarslag min morgonandakt."

Luther log och sade: "Hvarför störas? Tänk långt hellre: jag har sofvit länge; hör min fromme granne, hur han redan hunnit stiga upp och börja bönen; ty en bön, min vän, är flit och arbet'. Sannerligen, när den svarte smeden vaknar upp och tänker, Gud har gett mig åter dag och krafter att arbeta, och med hurtigt mod begynner smidet, är hans trötta flämtning för vår Herre icke mindre kär än dina suckar, och på himlens portar slår hans slägga kanske starkare än dina böner.

Runeberg.

Place d'Orient i Madrid.

Bifogade teckning är meddelad af engelska fotografen Clifford, som befann sig i Madrid, då de sista oroligheterna der utbröto. Place d'Orient, Madrids nyaste torg, prydes af konung Philip den IV:s ryktbara statue i bronz. Först skuren i träd af den namkunnige Montanes, blef den 1640 gjuten i bronze af Pedro Tacca. Den nya kongl. Theatern är belägen midtemot, vid sidan af drottningens palats; det var der som första motståndet egde rum och der afskötos också truppernas första salvor.

Lorden en skålm.

Elektrobiologien är en ny vetenskap, som för närvarande i Amerika väcker förvåning genom de underbaraste resultat. Utan att vilja inlåta oss i en närmare förklaring af densamma, emedan den skulle föra oss alltför långt in på det vetenskapliga egendomliga området, nämna vi här blott ett högst märkvärdigt fall, hvartill den gifvit anledning.

Doktor X. i New-York har upfunnit ett instrument, genom hvilket han på frenologisk-magnetisk väg påstår sig kunna komma till den grundligaste kännedom om en människas alla egenskaper och kapaciteter. Men likasom allt nytt finner sina häftiga vedersakare och tviflare, så bestred man också detta nya instruments verksamhet. Men doktorn vann äfven anhängare och troende, och slutligen gjordes det förslag, att låta en offentlig pröfning ega rum under en komités uppsigt. Härmed voro begge partier belåtna och det uppgjordes vad för och emot till ett sammanlagdt belopp af 70,000 dollars.

På den bestämda dagen väntade doktorn, änskönt han hade fullt förtroende till sitt instrument, de pröfvande partierna med en viss farhåga. De täflande satte endast sina pengar på spel, men hvad honom beträffade, gällde frågan hela hans rykte och framtid. I väntan på kommissionen undersökte han därför ännu

en gång sitt instrument, för att öfvertyga sig, att allt var i ordning inom detsamma. Under det han ännu var sysselsatt härmed, höll ett lysande ekipage framför hans dörr. Det ringdes häftigt och doktorn hörde sitt namn nämnas.

"Man frågar efter dig," sade doktors fru, i det hon steg in till sin man.

"Hvem?"

"Det vet jag icke. En betjent i rikt livré."

"I livré?" frågade doktorn förvånad, och

Place d'Orient i Madrid.

det med rätta, emedan begagnandet af livréer äro förbjudne i de Förenta Staterna, alldenstund de skulle sára den stora republikens demokratiska känsla. "Hvem kan det vara? men lika mycket; i dag kan jag icke taga emot honom."

"Hvad skall jag då svara?"

"Hvad du vill. Jag är inte hemma, sysselsatt, sjuk. Välj någon ursäkt helt och hållet efter ditt eget behag."

"Men det är kanske någon rik engelsman, hvars bekantskap du derigenom

går miste om," anmärkte frun.

"Du har rätt; se till du får veta främlingens namn."

Frun gick ut och kom genast tillbaka med svaret:

"Det är lord S."

Lord S. är en engelsman, som eger fem eller sex millioner, och bekant för sin sympati för alla nya uppfinningar. För några månader sedan hade han berest Förenta Staterna och öfverallt kvarlemnadt minnen af sin frikostighet och lärdom.

"För fan! lord S!" sade doktorn tvekande. "Om jag icke väntade kommissionen —"

"Kommissionen kommer först klockan ett," svarade frun; "nu är hon bara tolf och du kan således ganska lätt mottaga honom."

"Ja, du har rätt," utbröt doktorn. "Det är kanske en fingervisning af himmeln; jag skall tillika be S. öfvervara experimentet."

Ett ögonblick derefter såg doktorn en man inträda, som var något tjock, något rödnäsigt och stödde sig på tvenne livréklädde betjenter, som ödmjukt gjorde tjänst för hans ena nästan förslamade ben.

"Är ni doktor X.?" sade lord S., i det han steg in.

"Ja, mylord."

"Ni har, som man säger, upfunnit ett underbart instrument?"

"Åtminstone ett mycket ändamålsenligt," svarade doktorn blygsamt.

"Vill ni visa mig det?"

"Med nöje, mylord." Och doktorn visade lord S. instrumentet i det han förklarade honom dess mekanism, hvilken var likaså enkel som sinnrik.

"Beundransvärdt, verkligen beundransvärdt," sade lord S.; "men är ni äfven öfvertygad, att ni aldrig skall misstaga er?"

"Fullkomligt, och om mylord skulle vilja visa mig den äran att bevista försöket, som genast skall ega rum, så kunde äfven ni öfvertyga er."

"Jag såge heldre, att ni företog försöket på mig sjelf."

"Ers herrlighet skulle då vilja underkasta sig detta besvär?"

"Ja; jag öfverlemnar er mitt hufvud. Jag känner bättre än någon annan mig sjelf, och skall genast afgöra, om ert instrument begär vilfarelser."

"Jag antager detta med nöje," svarade doktorn, "blott är det mig i dag omöjligt att anställa något försök, ty jag väntar de skiljedomare, som skola afgifva sin dom, och härvid atå betydliga vad på spel."

"Mycket höga, jag vet det; men kloeken är blott half ett, och en half timme kan väl vara tillräckligt."

"Visserligen, mylord; emellertid —"

"I dag eller aldrig," sade lord S. temligen barskt. "I dag är jag viss på er, jag har öfverraskat er; tills i morgon kan ni erhålla underrättelser om mig och edra svar ha då ej längre samma värde för mig."

Doktorn erkände rättigheten af detta inkast, han ville dessutom icke förlora lordens välvilja och tog fram sitt instrument.

"Men hvem skall uppskrifva notiserna?" frågade han.

"Min betjent John. Han är mycket uppmärksam. John, kom hit och skrif hvad doktorn kommer att diktera."

John, som hittills stått på vördnadsfullt afstånd, satte sig på sin herres befallning vid bordet, och undersökningen började.

Välviljans organ angaf en mycket låg siffra, hvaröfver doktorn förvånades. Efter en liten stund upphof denne ett högt rop.

"Hvad står på?" frågade lord S.

"Mylord, ni har det organ, som vi kalla förvärforganet, d. v. s. begär efter förvärf, och till och med på ovanligt sätt."

Lorden log.

"Det är inte illa, doktor," sade han. "Jag förvärfvar i sanning mycket gerna, och äfven på ovanligt sätt — ty jag tycker om börsspelet."

Doktorn fortsatte sin pröfning och tycktes granska resultaterna med den största uppmärksamhet. Snart dikterade han för John blott siffror, utan att låta bifoga orden. Plötsligen utstötte han ett rop af öfverraskning och höll inne.

"Hvad är det nu?" frågade lorden.

Doktorn nedlade åter instrumentet i sitt fodral, utan att svara.

"Är ni färdig?" frågade lord S. "Hvad säger min hufvudskåls geografi? Är det slut?"

"Ännu icke alldeles, mylord, men jag kan icke fort fara."

"Hvarför icke?"

"Mitt instrument måste vara skadadt, det gör uppenbarligen falska uppgifter."

"För tusan! Har ni redan så hastigt funnit misstag! Ett elakt tecken! Säg mig emellertid hvad de siffror betyda som ni dikterat John?"

"Befria mig derifrån i dag, mylord; jag fruktar, att jag begått för många misstag."

"Förklara mig ändå siffrornas betydelse; vi skola rätta dem om det är af nöden."

"Om ni ändtligen vill, mylord, så måste jag erkänna att pröfningen af er hufvudskål har försatt mig i det största bryderi. Jag finner på en gång så utomordentligt utvecklade organer och derjemte så påfallande luckor — t. ex. samvetets organ felas alldeles — så att, om jag icke visste med hvem jag hade äran tala, skulle jag tro att jag hade undersökt hufvudskålen till den störste —"

Doktorn tystnade.

"Den störste — hvad mera? —"

"Till den störste spetsbof, man kan tänka sig."

"Åh!" utbröt lorden.

I detta ögonblick hördes ett dundrande "hurra" från sidorummet, och ledamöterna af pröfningskommissionen stormade in i doktors rum.

"Ni är en stor man," ropade hans vänner enstämmigt.

"Hvad viljen J? Hvad har hänt?" frågade doktorn alldeles handfallen.

"Denna menniska," sade en af dem, i det han pekade på lord S., "är Walter D., den mest beryktade spetsbof i För-enta Staterna. Vi läto honom spela rolen af förnäm herre, för att behörigen känna er på pulsen."

"Huru? Han är verkligen en tjuf?" frågade doktorn, sjelf förvånad öfver resultatet.

"Ja, den försäkran kan ni få af begge hans vaktare, som blefvo förklädda till lakejer, för att icke lemna fången ur ögonsigte."

"Så är förhållandet," sade John, i det

han utan vidare omständigheter tog lorden vid armen; "vi föra nu karlen tillbaka till hans fängelse."

Doktors vänner vunno de 70,000 dollars och hela världen skrattade åt detta äfventyr, till och med de, som härvid förlorade sina pengar.

London's tillväxt.

I Amerika är anläggandet af nya bopningsplatser och deras hastiga uppblomstring en daglig företeelse, som icke mera öfverraskar någon. Vi nämna blott San Francisco i Kalifornien, hvilken kanske bland alla världens städer fortast kommit till rykte, storhet och inflytande. Gamla världens och isynnerhet Europas större städer utvecklade sig blott långsamt och behöfde vanligen flere eller färre århundraden för att utvidga sig från obetydliga platser till stora folkrika städer. Ett verkligen märkligt undantag utgör blott Petersburg. Äfven Europas största, lifligaste och folkrikaste stad, London, har blott småningom svingat sig upp till sin nuvarande betydelse och ofantliga utsträckning. I en bilaga till Allg. Zeitung meddelas en redogörelse för denna tillväxt; dess väsentligaste momenter äro här sammanförda: Man antager att London på Wilhelm Eröfrarens tid hade föga mer än 10,000 invånare och först under drottning Elisabeth räknade staden 145,000, således på långt när ej så många som Hamburg för närvarande. Sir William Petty, som år 1693 utgaf sin "politiska aritmetik," ville genom jmförelse med listorna öfver födda och döda beräkna att London, om dess befolkning på samma sätt ökade sig, år 1800 skulle ha ett invånareantal af 5,359,000. Denna beräkning har visat sig oriktig, ty nämnde år utgjorde Londons invånareantal 830,000. Men från denna tid ökade det sig på ett förvånande sätt. Redan 1801 räknade man 958,863 själar, 1811 uppgick befolkningens antal till 1,050,000, år 1821 till 1,274,800, år 1831 till 1,471,941 och år 1841 till 1,873,676.

Tio år sednare, år 1851, utbredde sig den engelska hufvudstaden öfver en yta af 115 engelska kvadratmil och innehöll 176 kommuner. Då räknade den 2,361,640 invånare och hade således 487,964 själar mer än tio år förut. Antalet af hus utgjorde nämnde år 329,428, af hvilka

307,722 voro bebodda. På hvarje engelsk kvadratmil kommo i medeltal 20,536 personer. Cheshiem säger i sina Results of the Census, att om hela Londons befolkning plötsligen skulle utvandra genom 4 portar åt de fyra hufvudväderstrecken och alltid 4 personer i bredd, så skulle icke 24 timmar vara dertill tillräckliga, men hvar och ett af de 4 människotågen vara 75 engelska mil långt.

Jemför man Londons invånares antal med vissa länders eller provinsers, så finner man det utgöra blott 508,548 personer mindre än hela Skottlands befolkning, eller ungefär lika med hela Danmarks, och ungefär hälften af hvardera konungariket Belgiens, Bajerns eller Portugals, men mer än Hannovers, Sachsens eller Würtembergs etc.

I denna stad vigas dagligen 124 personer, födas 198 och dö 156; det vill säga hvar 7:de minut kommer ett barn till världen och hvar 9:de dör en människa derstädes.

År 1850 ankommo till jernvägsstationen vid London-Brigde 5,558,000 personer och året 1854 till och med 10,045,000. På sydvestra stationen hade under denna tid personaltrafiken höjt sig från 1,228,000 till 3,308,000. Inom staden göra omnibusvagnarne dagligen 7,400 resor.

Archiater Bjerkén och dalgossen.

Bland Dalarnes åldriga berg lefde för flera år tillbaka en fattig bondhustru med flera barn, hvaraf det äldsta var blind född. Oaktadt den moderliga ömhetens omsorger och alla använda huskurer, lyckades det likväl icke att förbättra den usles tillstånd. Då bar ryktet till denna jemstens boning namnet af en man, som gaf de blinda sin syn, och med oegenyttig ömhet antog sig de lidande. Högre klappade nu modrens bröst; det tioåriga barnets smärta upplöste sig i förhoppningsfulla aningar, och innerligen bad det att blifva skickat till den ädle mannen. Men lång — ack! ganska långt låg den obemärkta hyddan från den stora staden! Alla medel att komma dit försvärades af den bittra fattigdomen, och — likväl voro alla den bedröfvade modrens önsknin- gar för barnets återställande och den olyckliges förhoppningar om hjälp ensamt grundade på denne man. Hastigt fattade hon gossens hand, förde honom med be-

slutsam ömhet till närmaste gästgivar- gård, tryckte honom ännu en gång hjert- ligt i sin famn, anbefalte honom i den himmelske fadrens omvårdnad, och bad förbifarande resande att antaga sig den blinde och lätta hans gång till hufvud- staden. Med varma tårar bjöd hon ho- nom sitt sista farväl, och återgick — ly- dande moderskallets heliga pligter — till den låga kojan och sina hemmavarande barn. Genom ömma böner och sin olycka fann det blinda barnet öfverallt känslu- fulla människor, som togo honom med sig, till dess han äntligen efter många mödor och en besvärlig resa, anlände till Stockholm. Äfven här fattade honom en okänd hand, och förde honom till men- niskovännens boning. Blottad på allt, utan tak, utan beskydd, utan annat hopp än det som förtroendet för en stor man inger, stod barnet der inför sin domare, berättade honom, enkelt men rörande, sitt åliggande, och väntade med oroligt hjerta det afgörande ögonblicket.

Öppet för hvarje skön och ädel känsla, klappade Bjerkéns hjerta högt vid den usles plåga, och det kalla allvaret, den synbara stråfheten i hans uppförande, som så ofta blef missförstådd, och likväl ej var annat än en slöja som höljde en kän- slofull och genialisk själ, försvann som den glesa sommardimman för solens strå- lar vid de lidandes klagan. — Flera af de vänner, som dagligen omgafvo honom, hafva ju sett honom orolig, försänkt i djupa tankar, till och med utgjuta tårar vid föreställningen af en förestående ope- ration, — tårar, hvarom världen icke hade någon aning, ty den kände honom icke.

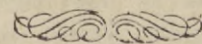
Äfven så öm make som huld och förnuf- tig far, pålitlig vän och glad umgängsman, var hans stora, allt omfattande själ mäk- tig den svåraste sjelförsakelse och öppen för ära och redlighet, liksom för det sköna i vetenskap och konst, — försänkt i svår- modig tankfullhet, rörd öfver barnets fasta förtroende, — underrättade han sig med mildt nedlåtande om dess tillstånd, un- dersökte forskande de dunkla ögonen, ansåg lansettens lyckliga hjälp för icke omöjlig, tog barnet i sitt hus, gaf det kläder, föda, beskydd och vågade äntli- gen den afgörande operationen. Den lyc- kades! Den skapande konsten gaf ljus åt det skumma ögat, som först sökte him- melen och sedan sin skyddsengel. Med

tacksamma glädjetårar, under stum för- våning, tryckte den seende den hand, som med Gudakraft utrustad, hade gifvit ho- nom en ny verld. Men denna hand skyn- dar att förbinda de ännu svaga ögonen, för att bevara dem för dagens stråle, att genom medlidandets omsorger af konstens åtgärd gifva barnet en ädlare, större till- varelse och lära det att i en skön och hög naturs åskådande känna den evige skaparens godhet. Först då gossen var fullkomligt återställd, skickade Bjerkén honom, rikligen begåfvad, tillbaka till den oroligt väntande modren, som strör denna enkla blomma af innerlig tacksamhet på den ädles graf, och höjer en svag röst ur hopen af de många som välsigna min- net af en man, hvars förlust fädernes- landet länge skall känna, och hvars namn för menskligheten alltid skall blifva dyr- bart och kärt.

(Dalpien.)

General de Faillys divisions ankomst till Lyon.

Den 22 Maj mottog staden Lyon sin, från Krim återvändande garnison, hvilken under den tappre general de Faillys kom- mando hade höljt sig med ära i orienta- liska kriget. Stadens civila och och mi- litära embetsmän, följde af en tallös mängd begåfvo sig till bngården. Marskalken af Castellane red i spetsen för tåget. Ho- nom följde hans adjutant och Rhône-de- partementets administrator. Sedan trup- perne under hurrarop defilerat, tågade de in i staden genom de präktiga triumfpor- tar, som voro uppförda på stadens gator. En del af de tappra krigare, som hade undkommit krigets mångahanda faror, ha- de så när blifvit offer för de öfersvämn- ningar, som för kort tid sedan hemsökte Lyon och dess omgivning med stora li- danden. Med jettelika ansträngningar ar- betade omkring 3000 man både natt och dag på fördämningarnas förstärkning, då dessa det oaktadt plötsligen krossades och det lössläppta elementet trängde in på de outtröttliga arbetarne. Lyckligtvis har icke en enda soldat härunder tillsatt lif- vet. Några hundrade som flyktade till en högre belägen punkt af terrängen, un- der det att resten sökte vida fältet, befri- ades lyckligen ur sitt oangenäma läge medelst ökstockar och fiskarbåtar samt återfördes till staden.

General Fiallys ankomst till Lyon.

☛ Härmed följer Romanbihanget: "Genom Strid till Frid," pag. 17—24.

Nästa N:o utgifves Söndagen d. 24 Augusti.

C. PETERSENS OFFICIN 1856.